

[Landbrugsministeren.]

førelsen af et saadant Lovforslag efter vor Mening ikke vilde faa nogen Betydning, idet vi følte os overbeviste om, at naar Banker og Sparekasser skulde foretage Udlaanene og selv overtage hele Risikoen, vilde man ikke kunne faa Pengene ud til Befolkningen paa en saadan Maade, at de vilde komme til at betyde noget for Landmændene. Det viser sig, at vi desværre har haft Ret, idet Loven ingen Betydning har haft; der er næsten ikke foretaget noget Udlaan af den store Bevilling paa 10 Mill. Kr.

Under Behandlingen her i Rigsdagen i Samlingen 1927—28 af denne Sag, hvorunder der ogsaa var til Behandling et Forslag fremsat fra vor Side og et Forslag fremsat fra radikal Side, blev der til sidst Flertal for at gennemføre det af Minister Madsen-Mygdal fremsatte Lovforslag med visse Forbedringer, Forbedringer, som ikke var af stor Betydning, men som dog i nogen Grad gik ud paa, at Staten ved Udlaan til et saadant Formaal burde overtage noget af Risikoen; vel skulde Bankerne og Sparekasserne, saaledes som det var Hensigten ved Lovforslagets Fremsættelse, have Afgørelsen ved Bedømmelsen af de enkelte Landmænds Stilling, Laanenes Udbetaling o. s. v., men hvis der ved disse Udlaan konstateredes Tab, kom Staten til at tage en Del af Tabet, indtil 25 pCt., i ganske særlige Tilfælde op til 50 pCt. Det var det meste, vi kunde faa daværende Landbrugsminister Madsen-Mygdal med til med Hensyn til Statens Risiko overfor det Formaal, der her er Tale om. Vi var den Gang klar over, at selv om Lovforslaget var blevet forbedret, vilde Forholdet være overordentlig vanskeligt. Naar hele Administrationen og den første Risiko skulde overtages af Banker og Sparekasser, maatte man være forberedt paa, at Loven vilde blive en uhyre Skuffelse, og det har desværre vist sig at være rigtigt. Saa vidt mig bekendt er kun 30 000—40 000 Kr. af disse 10 Mill. Kr. blevet udlaant, saa vi har faaet maaske endnu mere Ret, end vi den Gang troede, vi vilde faa. Vi foreslog den Gang af de Grunde, jeg her har nævnt, at Staten selv skulde foretage Udlaanene, men for at et Udlaan skulde være nogenlunde forsvarligt, burde der stilles en Kautio fra anden Side, saa at Staten ikke overtog hele Risikoen. Man vil forstaa Forskellen paa vort Standpunkt og Venstres Standpunkt den Gang, idet Venstre holdt paa, at Staten slet ingen Risiko skulde have, medens vi foreslog, at Staten skulde overtage en Del af Risikoen sammen

med Kommunerne eller andre solide Kautionister.

Det Forslag, som nu er fremsat af Partiet Venstre med det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal som Ordfører, ligner jo ikke det Forslag, der blev fremsat sidst, og det ligner heller ikke det, der blev gennemført. Jeg tør vel næsten sige, at naar man undtager Titelen og de 10 Mill. Kr., er der ikke meget tilbage af Lovforslaget fra den Gang, og jeg maa jo sige, at hermed har Partiet Venstre i Løbet af et Par Aar vist, at de erkender, at det Standpunkt, de stod paa sidst, var forkert, og at vi havde Ret i, at man burde lade Staten overtage noget mere af Risikoen. Men jeg maa ogsaa sige, at naar Venstre nu endelig er kommet ind paa Omvendelsens Vej, saa er det sket meget hurtigt og i saadant Omfang, at der skal en meget stor Lebendighed til for at følge Venstre over til det Standpunkt, de nu indtager. Medens de efter vor Opfattelse var i den ene Vejgrøft for to Aar siden, er de nu kommet helt over i den anden Vejgrøft, idet de foreslaar, at Staten skal overtage hele Risikoen, hele Ansvar. Men samtidig faar Staten ikke den fjerneste Ret til Bedømmelse af de paagældende Landboeres personlige Kvalifikationer til at faa et saadant Laan, Staten faar ikke den fjerneste Adkomst til at bedømme de forskellige Muligheder, der er til Stede, de forskellige Ejendommes Værdi og Forholdet mellem det Laan, man vil yde, og den Værdi der kan antages at være til Stede til Dækning for Laanet. Det vil altsaa sige, at man lader Staten overtage hele Risikoen, men lader Mennesker, som ikke har det fjerneste økonomiske Ansvar, overtage Bedømmelsen og hele Administrationen af Laanet. Jeg vil nok sige, at man sjælden har set et Parti foretage en saadan Kovending i Løbet af saa kort Tid.

Det foreslaas at stille 10 Mill. Kr. til Raadighed af Erhvervenes Laanefond. Jeg vil straks gøre opmærksom paa, at det viser ogsaa en Letsindighed, som sjælden findes i et Forslag af en saa stor økonomisk Rækkevidde. Det kan jo umuligt være Forslagsstillerne ubekendt, navnlig ikke Ordføreren, at de Penge slet ikke er til Stede i Erhvervenes Laanefond, thi det ærede Medlem Hr. Madsen-Mygdal har selv allerede brugt de Penge, som man her vil laane ud en Gang til, idet det ærede Medlem, saa vidt jeg husker, i Samlingen 1928—29 gjorde gældende her i Rigsdagen, at de Penge, som var foreslaaet til Anvendelse til dette Formaal, havde vist sig ikke at komme ud i Befolkningen, hvorfor han vilde foreslaa